

SUUNNITELMA OPPILAIDEN SUOJAAMISEKSI KIUSAAMISELTA, VÄKIVALLALTA JA HÄIRINNÄLTÄ

1. Ennaltaehkäisy

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
<ul style="list-style-type: none"> • Ennaltaehkäisyssä panostetaan erityisesti toimintakulttuuriin ja yhteisöllisyyteen ja toimivan vuorovaikutuksen pelisääntöihin <ul style="list-style-type: none"> ○ ”Me kaikki ollaan me” • Vastakkainasettelujen torjunta - sen sijaan lähtökohtana se mikä yhdistää • Positiivinen, ratkaisukeskeinen ilmapiiri • Toimijoina koko koulu yhteisö, vanhempainyhdistys ja kaikki huoltajat • Selkeä ja avoin tiedottaminen koteihin 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnioittava puhetapa • Varhainen puuttuminen • Small talk arjessa • Tunne-, itsesäätely- ja vuorovaikutustaitoihin panostaminen <ul style="list-style-type: none"> ○ Askeleittain, Lions Quest, Yhteispeli tms. • Tuetaan joustavan identiteetin rakentamista ja itsemäärittelyoikeuden toteutumista • Yhteisöllisyyden ja osallisuuden portaat • Säännöllisesti, lukuvuosittain, oppilaiden kanssa käydään läpi mitä on kiusaaminen, käsitteen määrittelyä • Koululla nollatoleranssi kiusaamisen suhteen • Ryhmytys, kuraattorit, kouluvalmentajat, KiVa-tiimi tai vastaava, oppilaskunta, tukioppilaat 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Miten tunne-, itsesäätely- ja vuorovaikutustaitoja opetetaan koulussanne?</i> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteisöllinen toimintakulttuuri kaiken pohjana. Taitoja opetellaan päivittäin erilaisissa arkitilanteissa. - Toisen ihmisen hyväksyminen ja kunnioittaminen - Koulukuraattori pitää jokaiselle luokalle ryhmäytymistunteja • <i>Kuka opettaa, millä luokka-asteilla, mitä materiaaleja käytetään?</i> <ul style="list-style-type: none"> - Kaikilla luokka-asteilla - Yhteispelin menetelmät, Hyvän mielen taitomerkki, 4. ja 6. luokkien tunne- ja vuorovaikutustunnit • <i>Kuinka monta tuntia opetukseen käytetään? Missä oppiaineissa?</i> <ul style="list-style-type: none"> - Kaikissa oppiaineissa tilanteen ja tarpeen mukaan. • <i>Miten kiusaamis-, häirintä- tai väkivaltilanteen voi tuoda ilmi?</i> <ul style="list-style-type: none"> - Oppilaat: <ul style="list-style-type: none"> - Koulun aikuiselle kertominen - Huoltajat: <ul style="list-style-type: none"> - Yhteydenotto opettajaan, rehtoriin tai

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
		<p>oppilashuollon jäsenen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppimiskeskustelut - Oppilashuoltoryhmä • <i>Miten yhteisöllisen toimintakulttuurin rakentaminen näkyy koulun arjessa (esimerkkejä)?</i> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteiset tapahtumat (liikuntapäivät, ystävänpäivä yms.) - Kummitoiminta luokkien välillä - Slogan ”Meidän koulu ja meidän oppilaat” - Integraatio ja yhteistyö luokkien välillä • <i>Miten koulu viestii näistä asioista huoltajien suuntaan?</i> <ul style="list-style-type: none"> - Opettajien ja rehtorien tiedotteet Wilmassa (koulukuulumisia) - Vanhempainyhdistyksen kokouksissa koulun edustaja - Koulun Instagram - Oppilashuoltoryhmän yhteisölliset laajennetut kokoukset

2. Interventio

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
<ul style="list-style-type: none"> • Puuttuminen mahdollisuuksien mukaan jo ennen tilanteen eskaloitumista ja kriisiä 	<ul style="list-style-type: none"> • Puuttumisen yhteydessä olennaista tilanteen rajaaminen • Osapuolten välinen dialogi käydään myöhemmin. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Miten interventio prosessi toteutuu koulussanne?</i> <ul style="list-style-type: none"> - Välittävä ilmapiiri - Kaikki koulun aikuiset puuttuvat

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
<ul style="list-style-type: none"> • Kytevien konfliktien tunnistaminen, viranomaisyhteistyö tarvittaessa • Tiedonkulku henkilöstön välillä • Käytetään yhteneviä käsitteitä • Konfliktin akuutissa vaiheessa vain väliintulo ja tilanteen rajaaminen • Toimijat: Tilanteessa oleva opettaja ja tarvittava määrä muita aikuisia 	<ul style="list-style-type: none"> • Nopea tiedottaminen koteihin tärkeää em. tavoitteiden saavuttamiseksi 	<p>havaitsemiinsa tilanteisiin</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hallitun rajoittamisen tilanteissa kaksi aikuista - Toiminta aina lasta kunnioittaen • <i>Ketkä ovat siinä keskeiset toimijat?</i> - Tilanteen havaitseva aikuinen - Oma luokanopettaja - Oppilashuolto ja rehtori • <i>Miten prosessista on tiedotettu etukäteen?</i> - Toimintamalli tuttu henkilöstön kesken - Huoltajien kanssa sovitaan etukäteen, miten erilaisissa tilanteissa toimitaan oppilaan kanssa. Tarvittaessa tehdään turvasuunnitelma. • <i>Kuka vastaa tiedottamisesta interventiotilanteessa?</i> - Luokan opettaja tai rehtori

3. Selvittely

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
<ul style="list-style-type: none"> • Oppilaiden näkökulmien kuuleminen, oppilaiden yhteen saattaminen • Ratkaisujen etsiminen ja luottamuksen palauttaminen • Mahdolliset sanktiot • Selvittelyryhmän kokoonpano määräytyy tilanteen ja osapuolten mukaan 	<ul style="list-style-type: none"> • Selvitetään silminnäkijät, huhut, tukijoukot, puolesta loukkaantujat ja polarisoitumisen estäminen • Kirjaaminen • Avoin dialogi tapahtuneesta, ns. identiteettipuhetta kuitenkin vahvistamatta • Voidaan käyttää selvittelymalleja rakennetuista malleista <ul style="list-style-type: none"> ○ SOPU, VERSO, KiVa-koulu tms. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Miten huolehditaan siitä, että eri osapuolet tulevat tasavertaisesti kuulluiksi?</i> - Tilanteen selvittäminen rauhoittumisen jälkeen. Jokainen osapuoli saa kertoa näkemyksensä tapahtuneesta. Tarvittaessa kuullaan yksitellen. • <i>Mihin koulu kirjaa selvittelyn?</i> - Wilman muistioon. Tarvittaessa lisäksi hallittu rauhoittaminen –lomake ja/tai kasvatuskeskustelulomake

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
	<ul style="list-style-type: none"> • Sovittelussa etsitään ratkaisuja ja katsotaan eteenpäin • Korostetaan väkivallatonta ratkaisumallia, puhumalla sopimista • Viranomaisia konsultoidaan tarvittaessa 	<ul style="list-style-type: none"> - Opettajan omat muistiinpanot - Arkistointi kansliassa pitkittyneistä tilanteista • <i>Mitä työkaluja koululla on käytössä selvittelyn tueksi?</i> <ul style="list-style-type: none"> - Kollegiaalinen tuki; esim. erityisopettaja - Piirtäminen ”sarjakuvina” yhteisesti - Vaihtoehtoisen toimintatavan löytäminen - Oppilashuoltoryhmän jäsenet tarvittaessa apuna • <i>Miten selvittely dokumentoidaan?</i> <ul style="list-style-type: none"> - Wilma - Opettajan omat muistiinpanot - Arkistointi kansliassa pitkittyneistä tilanteista • <i>Ketkä selvittelyyn osallistuvat?</i> <ul style="list-style-type: none"> - Asianosaiset ja heidän opettajansa - Oppilashuoltoryhmä auttamassa tilanteen niin vaatiessa - Vanhemmat pyydetään mukaan tarpeen vaatiessa • <i>Miten mahdolliset sanktiot määräytyvät? Miten huolehditaan niiden tasavertaisuudesta?</i> <ul style="list-style-type: none"> - Tahallisesta huonosta käytöksestä seuraa sanktio - Koulun aikuisilla yhteinen linja sanktioissa. Koululla sanktiokäytänteet, jotka on käyty lukuvuoden alussa oppilaiden kanssa läpi. • <i>Kuka huolehtii tiedottamisesta ja yhteyden ottamisesta viranomaisiin?</i>

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
		<ul style="list-style-type: none"> - Tiedottaminen: rehtori - Viranomaisyhteistyö: oppilashuoltoväki, rehtori • <i>Kenelle tiedotetaan ja miten?</i> <ul style="list-style-type: none"> - Aina huoltajat (puhelin tai Wilma) - Muut tilanteen ja tarpeen mukaan

4. Seuranta

YLEISIÄ TAVOITTEITA	KONKREETTISIA KEINOJA	MITEN TOTEUTETAAN KOULUSSAMME?
<ul style="list-style-type: none"> • Asia käsitellään yhdessä, tunnistetaan tapahtumat, tehdään sovinto • Laaditaan yhteiset sopimukset: osapuolet määrittävät mitä tarvitsevat ja tarpeiden pohjalta tehdään sopimus • Mahdolliset sanktiot ja niistä huolehtiminen. • Tehdään johtopäätökset ja tarvittavat muutokset toimintaan. • Sovitaan aina myös seurannasta ja tarvittaessa jälkihoidosta • Toimijat: Koulun edustaja, osapuolet, tarvittaessa moniammatillinen tukitiimi koulun ulkopuolelta (lastensuojelu + perhetyö mukana) • Tiedotus huoltajille ja tarvittaessa sidosryhmille 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Käydään läpi, mitä opittiin 2. Kirjaaminen 3. Nimettömyys 4. Luottamuksellisuus 5. Konfliktien näkeminen oppimistapahtumina 6. Käytetään ulkopuolista tukihenkilöä tarvittaessa 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Kuka vastaa seurannasta?</i> <ul style="list-style-type: none"> - Luokanopettaja - Oppilashuollon väki tilanteen mukaan - <i>Mitä asioita seurantaan kuuluu?</i> <ul style="list-style-type: none"> - Osapuolten kuuleminen seurantapalaverissa - Arjen havainnointi - Arvioidaan tukitoimien riittävyys - Tiedottaminen huoltajille - <i>Miten toimitaan, jos sovitut asiat eivät ole toteutuneet?</i> <ul style="list-style-type: none"> - Uusi kokoontuminen - Tukitoimien vahvistaminen - Mahdollisesti viranomaistaho/moniammatillinen tukitiimi mukaan - <i>Kuinka pitkään seuranta jatkuu?</i> <ul style="list-style-type: none"> - Tarpeen mukaan